

Sygn. akt II KK 245/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 września 2013 r.,
sprawy **R. N.**
skazanego z art. 286 § 1 kk
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 23 kwietnia 2013 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ł.
z dnia 20 listopada 2012 r.,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego R. N. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

R. N. został oskarżony o to, że w okresie od 7 września 2005 r. do 24 października 2005 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, doprowadził S. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 36.328,09 zł. w ten sposób, że zawarł z w/w umowę o świadczenie usług elektrycznych, wprowadzając pokrzywdzonego w błąd odnośnie zamiaru realizacji wynikających z nich zobowiązań finansowych, czym działał na szkodę S. S., to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k. k.

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2012 r., Sąd Rejonowy oskarżonego R. N.

uznał za winnego tego, że w okresie od 1 października 2005 r. do 1 kwietnia 2006 r., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, ze z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, doprowadził S. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie łącznej 37.646,76 zł. w ten sposób, że zawarł z w/w umowy o świadczenie usług elektrycznych i wynajmu rusztowań, wprowadzając pokrzywdzonego w błąd odnośnie zamiaru realizacji wynikających z nich zobowiązań finansowych, potwierdzonych wystawionymi fakturami, czym działał na szkodę S. S., tj. popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k. k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k. k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art.69 § 1 k.k. i art.70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby. Jednocześnie na podstawie art. 33 § 2 k. k. orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł. każda.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego R. N., który na podstawie art. 438 pkt.2 i 3 k.p.k. zarzucił orzeczeniu sądu pierwszej instancji obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to: art. 14 § 1 k.p.k. (tj. wyrażonej w tym przepisie zasady skargowości) poprzez oczywiste wyjście poza granice skargi oskarżyciela publicznego i skazanie oskarżonego za czyn nieobjęty aktem oskarżenia, podczas gdy zasada skargowości sformułowana w art.14 § 1 k.p.k. wyznacza przedmiotowe granice rozpoznania sprawy przez sąd orzekający w fazie jurysdykcyjnej, który nie może wyjść poza granice określone przez oskarżyciela w skardze inicjującej dane postępowanie. Nadto podniósł zarzuty: obrazy art. 2 § 2, 4, 5 § 1, 7 k.p.k. i art. 92 w zw. z art. 410 k.p.k. oraz 413 § 2 pkt.1 k.p.k., błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść, zaś alternatywnie z ostrożności obrończej obrazę przepisów prawa materialnego - art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 53 k.k., przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Powołując się na powyższe, skarżący wniósł o uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Wyrok ten zaskarżył kasacją obrońca skazanego R. N., który na zasadzie art. 523 § 1 i § 4 pkt 1 k.p.k., zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

I. rażące naruszenie, art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., skutkujące uchybieniem o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., tj. wyjście poza granice oskarżenia i orzekanie bez skargi uprawnionego oskarżyciela, a w konsekwencji przypisanie oskarżonemu także innego zachowania (zaniechania zapłaty), niż to które zostało mu zarzucone w akcie oskarżenia (zawarcie umów), które to uchybienie Sąd II instancji powielił za Sądem I instancji bezzasadnie utrzymując w mocy wyrok Sądu I instancji, który również był dotknięty w/w uchybieniem;

II. rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 18 § 1 *in fine* k.k. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy ustalenia stanu faktycznego prowadzą do jednoznacznego wniosku, iż zachowanie R. N. może być - co najwyżej - rozważane jako realizujące znamiona sprawstwa polecającego.

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się niezasadna w stopniu oczywistym, co spowodowało jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy zauważyć, że R. N. skazano na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, co powodowało związanie autora kasacji ograniczeniem przewidzianym w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 2 k.p.k. W konsekwencji skarżącemu nie wolno było sformułować innego zarzutu poza takim, który nawiązywał do bezwzględnych przyczyn odwoławczych przewidzianych w art. 439 k.p.k., nawet jeżeli dostrzegał inne rażące naruszenie prawa mogące mieć istotny wpływ na treść prawomocnego wyroku. Dlatego też podniesienie w wywiedzionej kasacji zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego - art. 18 § 1 k.k., było w świetle wskazanych przepisów niedopuszczalne i nie mogło skutkować jego rozpoznaniem w postępowaniu kasacyjnym.

Zatem, Sąd Najwyższy obowiązany był odnieść się wyłącznie do kolejnego

zarzutu kasacji opartego na bezwzględnej przyczynie odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. Podnosząc ten zarzut skarżący twierdził, iż Sąd I instancji naruszył zasadę skargowości, bowiem przekroczył granice oskarżenia i orzekł poza podstawą faktyczną aktu oskarżenia (art. 17 § 1 pkt. 9 k.p.k.), zaś Sąd odwoławczy utrzymując zaskarżony wyrok w mocy powielił ten błąd (str. 5 kasacji).

Trzeba zauważyć, że Sąd Okręgowy dokonując kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu Rejonowego analizował to zagadnienie trafnie dochodząc do przekonania, że zmieniając opis czynu stosownie do dokonanych ustaleń faktycznych Sąd I instancji nie wykroczył poza granice skargi oskarżyciela publicznego, bowiem orzekał w ramach tego samego historycznego zdarzenia (str. 5 – 7 uzasadnienia).

Argumentacja kasacji nie zdołała podważyć trafności stanowiska Sądu odwoławczego, które zostało należycie umotywowane.

Warto przypomnieć, że czynność wykonawcza przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 k.k., charakteryzuje się złożonym działaniem lub zaniechaniem, którego celem jest doprowadzenie wprowadzonego w błąd pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym. Jest to przestępstwo materialne, którego skutkiem jest niekorzystne rozporządzenie mieniem (zob. wyroki SN: z dnia 15 listopada 2002 r., IV KKN 618/99, Prok.i Pr.-wkł. 2003/6/7, z dnia 29 marca 2011 r., III KK 321/10, Prok.i Pr.-wkł. 2011/10/6, postanowienie SN z dnia 3 kwietnia 2012 r., LEX nr 1163989). W tym kontekście trzeba stwierdzić, że autor kasacji nie kwestionuje, iż przedmiotem opisu czynu zarzucanego aktem oskarżenia i przypisanego przez Sąd I instancji są te same umowy, które regulowały świadczenie usług elektrycznych przez firmę „S. – N.” stanowiącą własność S. S. na rzecz spółki z o.o., której prezesem zarządu w dacie czynu był R. N. Nadto zarówno oskarżyciel publiczny jak i Sąd I instancji przyjęli działanie oskarżonego w czynie ciągłym (art. 12 k.k.). Polegało ono na wprowadzeniu pokrzywdzonego w błąd przy zawieraniu poszczególnych umów odnośnie zamiaru ich realizacji przez oskarżonego w zakresie wynikających z nich zobowiązań finansowych, co spowodowało doprowadzenie pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w konkretnej kwocie. Zatem, przy specyfice tych umów, także prokurator w akcie oskarżenia oceniał przestępne

zachowanie oskarżonego w kontekście fazy ich realizacji oraz braku zapłaty za wykonane prace po terminie wyznaczonym treścią wystawionych faktur, albowiem tylko w ten sposób mógł oznaczyć wymiar finansowy powstałej stąd szkody.

Prowadzi to do wniosku to, że przyjęty przez Sąd I instancji opis czynu nie wykracza poza to samo zdarzenie faktyczne obejmujące zawarcie i realizację przedmiotowych umów o świadczenia usług elektrycznych, w którego przebiegu również prokurator dopatruje się popełnienia przez R. N. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Dlatego poczynienie przez Sąd Rejonowy w ramach przyjętego czynu ciągłego ustaleń, że utrzymywanie przez oskarżonego stanu błędu pokrzywdzonego w zakresie woli sprawcy dokonania zapłaty za wykonane prace miało miejsce nie tylko w chwili zawierania poszczególnych umów ale rozciągało się również na moment wystawienia przez pokrzywdzoną firmę faktur oraz na terminy płatności zobowiązań finansowych wynikających z zawartych umów, nie naruszało zasady skargowości, tym bardziej, że porównując opisy czynu zarzucanego i przypisanego należy zauważyć, że występuje w nich niezmiennosc podmiotu czynu i przedmiotu ochrony, a także tożsamość osoby pokrzywdzonej.

Warto podkreślić, że według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, dokonanie w toku przewodu sądowego odmiennych niż przyjęte w zarzucie ustaleń faktycznych co do tego samego zdarzenia np. w zakresie daty, czy okresu popełnienia czynu, miejsca jego popełnienia, ilości i wartości przedmiotu przestępstwa, czy też wprowadzenie nowego elementu do czynu ciągłego, który rzutuje na oznaczenie czasu jego popełnienia, nie stanowi wyjścia poza granice oskarżenia (zob. postanowienia SN: z dnia 30 sierpnia 2001 r., V KKN 111/01, LEX nr 51844, z dnia 5 lutego 2002 r., V KKN 473/99, OSNKW 2002/5-6/34, z dnia 2 kwietnia 2003 r., V KK 281/02, OSNKW 2003/5-6/59, z dnia 24 kwietnia 2007 r., IV KK 58/07, OSNwSK 2007/1/924, z dnia 29 kwietnia 2010 r., III KK 368/09, LEX nr 584761, wyroki SN: z dnia 20 stycznia 1933 r., II K 856/32, OSN(K) 1933/3/57, z dnia 4 stycznia 2006 r., IV KK 376/05, OSNwSK 2006/1/35, z dnia 25 sierpnia 2010 r., II KK 186/10, LEX nr 619624).

Oznacza to, że Sąd Rejonowy nie dopuścił się uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt. 9 k.p.k., bowiem dokonana przez ten Sąd modyfikacja opisu czynu, w stosunku do tego jak sformułowano go w akcie

oskarżenia, stanowiła jedynie realizację określonego w art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. obowiązku dokładnego określenia w wyroku skazującym przypisanego oskarżonemu czynu i na tej podstawie Sąd I instancji doprecyzował jego opis w zakresie wielkości szkody i czasu popełnienia przedmiotowego oszustwa.

Z tych względów nie znajdując podstaw do uwzględnienia wniesionej kasacji, Sąd Najwyższy orzekł o jej oddaleniu, jako oczywiście bezzasadnej i kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył skazanego w oparciu o przepis art. 636 § 1 k.p.k.